

Geachte leden van de Tweede Kamer,

Wij sturen u deze brandbrief omdat wij zijn geschrokken van de moties Peters/Kwint¹ en Van Meenen² bij het Notaoverleg Curriculum funderend onderwijs en masterplan basisvaardigheden. Deze moties beogen respectievelijk om Digitale Geletterdheid uit de basisvaardigheden te verwijderen of er geen geld meer beschikbaar voor te stellen, de facto om het weg te bezuinigen.

Wij werken al jaren vanuit de coalities Human Capital Agenda ICT en Techniepact aan het onderwijs in ICT en techniek. Techniek en ICT nemen een steeds grotere rol in binnen onze maatschappij. We hebben dan ook steeds meer mensen nodig die ermee kunnen werken, die het kunnen inrichten en die het kunnen bouwen. Juist omdat dit maatschappelijk van groot belang is, doen we dit met coalities van onderwijs, overheid, bedrijfsleven en wetenschap. Maar ondanks dat dit belang breed wordt gezien, schiet Nederland al jaren tekort. We lopen internationaal steeds verder achter. Sommigen van ons pleiten zelfs al meer dan 30 jaar voor onderwijs voor iedereen in digitale vaardigheden. Keer op keer zien we vooruitgang, en keer op keer wordt die afgeschoten.

Het nalaten van de overheid om het onderwijs te vernieuwen voor de 21e eeuw maakt dat we inmiddels werken met een curriculum uit de jaren 80. In dezelfde periode als onze laatste grote curriculumvernieuwing werkte een groep universiteiten aan ARPANET. Wat toen begon als een netwerk van enkele wetenschappers binnen de VS, is nu het internet dat met computers, smartphones en sociale media 5 miljard mensen met elkaar verbindt. Terwijl de kansen groeien, faalt Nederland op nationaal vlak in het opleiden van volgende generaties voor een wereld die er al is. We vragen niet om mensen voor te bereiden op een wereld van morgen, maar op de wereld van vandaag.

Het leek er even op met Onderwijs2032 en met Curriculum.nu dat hier verandering in ging komen. Beide mislukten. Toen kregen we opnieuw hoop bij het opnemen van digitale geletterdheid in de basisvaardigheden. Het is ontegenzeggelijk een basisvaardigheid in een steeds meer digitale wereld. Het jaar 2027 is nog ver, maar met de ingediende moties bij het notaoverleg curriculum funderend onderwijs en masterplan basisvaardigheden dreigt de Tweede Kamer nu wederom deze lange lijn van vertraging en uitstel voort te gaan zetten. Of digitale geletterdheid er nu uitgehaald wordt, of ontdaan wordt van financiering: in beide gevallen zal Nederland nog tot ver na 2027 moeten wachten met het opleiden van de jeugd voor de wereld van gisteren. Laat staan voor die van morgen.

Er wordt benoemd dat velen waarde hechten aan digitale geletterdheid, maar het is pijnlijk om te constateren dat de inzet erop achterblijft. Er is iedere keer een goede reden, maar het effect is dat digitale geletterdheid telkens sneuvelt. Eerder ging het om zorgen over de kwaliteit van andere domeinen, over het tekort aan docenten en nu over achterstand op taal en rekenen. Zou het na jaren debatteren en afschieten, nu wel mogelijk zijn om digitale geletterdheid niet te laten sneuvelen door andere problemen? Digitale geletterdheid hoeft niet ten kostte te gaan van andere vakken, sterker nog: wij zien juist kansen om andere vakken te versterken door de combinatie met digitale geletterdheid.

¹ <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2023Z08925&did=2023D21387>

² <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2023Z08929&did=2023D21392>

We willen hierbij ook duidelijk zijn: deze traagheid zit bij de nationale overheid. Vele scholen en leerkrachten door het hele land nemen dit onderwerp al wel ter hand. Zij zien wat kinderen nodig hebben en geven al onderwijs hierin. Maar ze constateren ook allemaal dat een doorlopende leerlijn ontbreekt³. Dit zorgt overigens ook voor een enorme kloof aan kennis en dus aan ongelijkheid bij het betreden van de arbeidsmarkt. Er zijn ook vele private initiatieven om niet te wachten tot de overheid komt met een nieuw curriculum, als enige voorbeelden: Co-Teach Informatica, FutureNL, JetNet, Basicly, NLT (leerlijn Digitale Technologieën) en Hackshield.

Het is tot slot ook zonde dat er een valse tegenstelling wordt gecreëerd tussen taal en rekenen aan de ene kant, en digitale geletterdheid aan de andere kant. Er is heel veel mogelijk door deze te combineren. Zelfs zonder extra vak kunnen digitale vaardigheden al onderdeel worden van deze vakken en het onderwijs daarin versterken. Een brede coalitie overhandigde op 21 juni 2021 nog een pleidooi voor versnelde invoering⁴ op deze basis aan uw Kamer, vertegenwoordigd door mevrouw Van Ginneken en mevrouw Kathmann.

Er is geen tijd meer te verliezen. Digitalisering brengt vele kansen en ook risico's. We kunnen deze alleen grijpen en beteugelen als we iedereen mee laten doen en iedereen de basis geven die ze nodig hebben in de wereld van gisteren, vandaag en morgen. Dat begint met goed onderwijs, goed onderwijs dat is aangepast op de realiteit van de 21e eeuw en niet meer op de jaren 80 van de vorige eeuw. Wij zullen met onze coalities blijven werken aan dit doel, maar wij roepen met klem ook de Tweede Kamer op om hier niet langer ieder voorstel toe af te wijzen.

U hebt de sleutel tot de toekomst in handen. U kunt besluiten door te gaan met de ontwikkeling die noodzakelijk is. Wij hopen dat u niet nogmaals een goed voorstel zal laten sneuvelen in de politieke arena.

Hoogachtend,

Lotte de Bruijn – Ambassadeur Human Capital Agenda ICT, Algemeen directeur NLdigital

Thea Koster – Voorzitter Techniekpact

Petra Oldengarm – Directeur Cyberveilig Nederland

Bibi van den Berg en Zeki Erkin – Bestuursleden Academic Cyber Security Society (ACSS)

Arie van Bellen – ECP | Platform voor de InformatieSamenleving

Louis Spaninks – Directeur CA-ICT

Michiel Steltman – Directeur DINL

Ronald Verbeek – Directeur CIO Platform Nederland

Stijn Grove - Managing Director Dutch Data Center Association

Ben Kokkeler - Directeur-bestuurder Centrum voor Veiligheid en Digitalisering

Sahar Yadegari - Directeur VHTO, Expertisecentrum genderdiversiteit in bèta, techniek en IT

Simon Besteman – Directeur Dutch Cloud Community

Octavia de Weerd – Directeur NBIP

³ <https://www.kennisnet.nl/artikel/13827/monitor-digitale-geletterdheid-2021-zorgen-over-achterstandsleerlingen/>

⁴ <https://www.vodafoneziggo.nl/nieuws/pleidooi-versnelde-invoering-digitale-geletterdheid-in-het-onderwijs-overhandigd-aan-tweede-kamerleden/>